

РУСЛАН

Виходить у Львові що дня крім неділь руских свят о 5^{1/2} год. по полудни.
Редакція, адміністрація експедиція «Руслана» при ул. Осолінських ч. II. партер (Фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в насажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише напередне встережене.— Рекламні неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні довесеня по 30 сот. від стрічки.

Передплата
на «РУСЛАНА» вносить:
з Австрії:
на цілий рік . . . 30 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границю:
на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів, або 12 рублів; з висилкою двічі в тижни 5^{1/2} долара, або 10 рублів; з висилкою що суботи 4^{1/2} долара, або 9 рублів.
Поодинокє число по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича

Жові жалі галицьких москвичів на переслідоваха.

(Δ) Часописи наших москвичів „Галичанин“ і „Прикар. Русь“ ударили у великий дзвін на тривогу, підняли рівночасно нові жалі на переслідованя „русских идеологов“ в Галицькій Русі. Якаж причина до сих нових жалів? Ось „Галичанин“ виводить такі жалі п. в.: „Дальший етап в переслідованях“.

„Неоднократно мы указывали на систематическую работу, которая ведется галицкой „губернией“ с целью истребления русской идеи. Ея отличительная черта — последовательность. Хитро, исподтишка, медленно, но систематически, стремится нынешний шеф галицкой администрации искоренить все, что пахнет русским духом, а тем самым осуществить свое дело отравления галицко-русского народного организма, начатое еще в бытность вице-президентом краевого школьного совѣта. И эта странная амбиция приказывает директору Бобринскому не только действовать в том направлении в области ему избранной, но и влиять на возникновение такой тихой и планомерной нагонки на все русское в других ведомствах“.

„Читатели помнят, что г. Бобринский издал в прошлом году циркуляр ко всем подведомственным ему органам власти, чтобы они ни в ко-

емъ случаѣ, ни подъ какимъ условіемъ, не принимали писемъ, составленныхъ на русскомъ литературномъ языкѣ. Понятно, что затѣмъ пошли случаи неприниманія такихъ писемъ. Нѣкоторое время спустя начались принудительныя перемѣщенія, безъ никакой причины, русскихъ людей въ школьномъ и финансовомъ вѣдомствахъ Русские учителя и чиновники были брошены на Мазурчину только потому, что ихъ дѣятельность въ пользу родного народа была собою въ глазахъ г. Бобринскаго и его присныхъ. При томъ слѣдуетъ отмѣтить большую деликатность и предусмотрительность власти имущихъ. Они сначала перемѣщаютъ только нѣскольکو лицъ, желая такимъ образомъ запугать другихъ и принудить ихъ быть „платоническими“ русскими, „тише воды, ниже травы“. Теперъ же оказывается, что поприще этой противорусской работы становится все шире. Она охватила уже судъ“.

„Рескриптомъ отъ 25 іюля с. г. № 7.514 „припомнила“ львовская апелляция (верховный областной судъ) подведомственнымъ судамъ существующія о краевыхъ языкахъ предписанія и поручила имъ всѣ письма, составленные хотябы только примѣбно русскаго литературнаго языка, безусловно не принимать“.

Отже, в чім суть сего переслідованя? Передовсім в тім, що намісник, яко президент підвладних ему властей н. пр. скарбо-

вої дирекції, і т. п. видав минушого року обіжник, в котрім заборонив приймати письма вношені там „на русскомъ литературномъ языкѣ“, а дальший закид сей, що в дальшій послідовности також президія висшого краевого суду у Львові пригада ла підвладним собі судам дня 25. липця обовязуючі приписи і розпорядки що до обидвох краєвих язиків і поручила ім не приймати писем хоч би з примішкою „русскаго литературного языка“.

Відома загально річ, що в Галичині признані законно два язика яко краєві (Landessprachen) а іменно польский і українсько-русский або як звичайно у нас говорять, русский. Тимчасом наші москвичі від десятиків літ намагають ся ввести обединительне баламутство, що нібито русский язык (себ то українсько-русский, який Москалі називають також мало- або южноруским єсть „русский“ себто нинішній літературний московский (званий хибно російским). Се обединительне баламутство, сю асиміляційну роботу нашої українсько-рускої мови з московщиною вели тутешні москвичі під плащиком т. зв. етимологічної правописи цілими десятиками літ, почавши від змаганя Дениса Зубрицкого, Якова Головацкого і Богд. Дідицкого, поки не довели з вилапвом гр. Бобринского, генерала Владимірова et comr. до того, що тепер видають обидва свої дневники „Галичанин“ і „Прикарпатскую Русь“ на „русскомъ литературномъ языкѣ“, полишивши тільки в популярних тижневниках „Русское Слово“ і „Голосъ Народа“ та „въ изданіяхъ Общества им.

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотрудник.

Оповіданє із записок ірландського пароха.

Переклав Володимир Держирука.

(Дальше).

Розділ XXVI.

Мієве богослуженє.

Нераз питаю себе, чи маєві богослуженя в інших краях є рівно солодкі, памяті і спокійні, як в нашій сьвятій Ірландії. Може бути, що так, бо всюди можна найти добрих і побожних католиків. А у нас, в Ірландії, запах і краса тих вечерів маєвих уносить ся у воздух, як кадильний дим в церковнім сумерку і чіпляєть ся навіть душ, в яких віра і сьвятість вже вигасли.

Не міг би я похвалити ся красою і гармонійністю наших вечерніх богослужень в Кільрнані перед приходом о. Летбі. Правда, збирали ся ми довкруги гарної статуї Божої Матери, та доперва о. Летбі надав тим богослуженям блиску і оживив їх музикою. Справді всіх сил ужив, щоби богослуженя маєві зробити потягаючими і будуючими. Говорив навіть, що не буде воно совершенно, поки не дістанемо дозволу єпископського на поблагословенє людий Найсьвятійшими Дарами при кінці місяця. Тому нераз налягав на мене, щоби я вистарав ся о сей дозвіл, я однак бояв ся сего кроку. Стара моя максима, що нераз в жатю була мені помічною, любий мій філософічний лїк: *lente, lente!* повторяла ся знов.

Церковця наша виглядала в часі тих богослужень прегарно. Претенсіональну структуру престола Божої Матери покривала маса цвѣтів: великі, червоні півонї, білі лелї, китиці жовтих веснівок і туліпани з огнистими плямами, як се бачимо на образках, що зображують чистилище а які продають по селах. Тут і там укриті конвалїї, як символ Лелї Ізраїля, наповняли церков ніжним запахом.

Не знаю, що відчувають люди у великих мійських церквах, коли органи грають, наповняють сьвятиню філями тонів, своїм могучим голосом, а се знаю, що колиб Господь дозволив, бажав би я собі, щоби мое небо було безнастанним богослуженем маєвим, щоби я чув вічно діточий спів, запах кадила, бачив Матір нашу, що споглядає на всіх. А колиб я бажав ще чого, то хіба сего, щоби жите мое було в тих чудових очах Матери Божої і Дитатка, і щоби Дитатко зволило хоч деколи відорвати свій зір від своєї Родительки а глянуло милосерно на вас.

День 31-ого мая припадав в неділю. Сего дня вечером мав о. Летбі виголосити проповідь в катедрі. Сказав я про се парохіянам, щоби помолили ся на се намірене.

Здавало ся мені навіть, що чую просьбу в діточих голосах сего вечера, в часі відмовлюваня „Богородице Дїво“. Біля фігармонї сїла панна Каміон, заступаючи неприсутного сотрудника.

Хто знає однак, чи молитви наші за него були потрібні, бо виходячи з церкви, чули ми ось що:

— Не треба про нього клопотати ся. Будь

певна, що ще ніколи люди не чули щось подібного.

— Чув я, що говорили про него в Англії, що навіть о. Бурке йому не довіряв.

— Колиб тільки говорив повільнійше і голоснійше — сказав військовий критик, що задирав високо голову від тоді, від коли вїзвали його на засіданю ґрунтової ліги до зрадагованя ухвали — то всіх перевисшив би.

— Чи ви чули коли, як говорить о. Мац? — спитав нараз старий робітник, убраний в старомодний ірландський стрій, на яким знати було зуб часу, — се був бесідник! Такого другого не було в Ірландії! Пригадую собі проповідь, яку виголосив він у Велику Пятницю в Люгбур. Навіть шпилька не була би упала на землю, така велика була тоді товпа людий. Коли підійшов до престола, було так тихо, що можна було почувти брєніне мухи. Держав хрест в руці і виглядав дуже сумно. „Во імя Отця — зачав — і сьвятаго Духа“ — сказав і знов замовк, за хвилию однак закликав великим голосом: „А деж Сив?“ Говорю вам, що всі так налякали ся, мов на страшнім суді. А о. Мац зірвав тимчасом чорну заслоню, якою був прикритий хрест, кинув її на престол, хрест підніс до гори і так крикнув, що голос можна було певно чути до Майдар а опісля...

— І се була ціла його проповідь? — спитала якась жінка, слухаючи уважно.

— Ціла проповідь? — одвітив з обуренєм оповідач.

(Дальше буде).

Качковського "язикову мішанину руско-московську або т. зв. "язичіє", котре московський учений Пипін назвав "особий руский язикъ". Обидва названі дзєвники, отже й орган табору москвичів д-ра Короля і орган табору д-ра Дудикевича перейшли на чисту московщину (хоч не зовсім ще граматично і стилістично поправну) а тим зложили наглядний доказ, до чого вела систематична робота почата свого часу так хитро Б. Дідицьким. Се доказ, що ціле змаганє наших москвичів іде до математичного змосковщення нашого народу в Галичині і на Буковині, а се москощене вводили они також в усіх поданях вношених до урядових властей.

Супроти того очевидно кравві власти, отже передовсім намісництво, а відтак і висший краввий суд не тільки мали право але й обовязані були пригадати законні постанови, що в Австрії не москощина (або як наші москвичі пишуть "руский літературный язикъ") але руский або українсько-руский є краввим язиком і що тим язиком рускі сторони мають право вносити поданя до урядових і автономічних властей, домагати ся списуваня з ними протоколів, веденя розправ ітд. Виконанє отже законних постанов, розпорядків (н. пр. що до уживаня рускої мови в судах маємо цілий ряд розпорядків виданих від 1848 р. аж до новіших часів міністерством судівництва і висш. кр. суду і добре, що президія їх пригадала підвладним властям) називають дзєвники москвичів "гоненіємъ руский идеи" і виводять гірки жалі про переслідованя. При тій нагоді позваляють собі москвичі всяких заміток про "український жаргон", коли тимчасом як раз така мова, якою они видають "Русское Слово", "Голосъ Народа", "изданія Общества им. Качковського" і тп. є дійсно штучно витвореним жаргоном, "особимъ рускимъ язикомъ", як сказав Пипін, яким ніхто не говорить в дійсности, ані тут в Австрії ані в Росії. Тимчасом українсько-руска правнична словня (термінологія) є усталена і вироблена не тільки в Правничім Словарі д-ра К. Левицького, але й в тринадцяти річника "Вістника Державних Законів" редактованого д-ром Олександром Кулачковским, котрий приготовляє виданє великого правничого словаря. Зовсім отже безосновні тут жалі, що невміючий рускої мови польский урядник має бути фільольогічним судисєю, бо на се маємо заводових знавців, професорів рускої мови й літератури і редактора "Вістника Держ. Законів", де розходило ся с якісь сумніви. Жалі, що правительство не хоче в Австрії признати "русского літературного язика" в поданях вношених до властей і велить їх відкидати, зовсім неоправдані, бо сей язик не є ту ані краввий (Landessprache) ані в краю уживаний (landesübliche Sprache), а самі москвичі се зазначили, бо домагають ся доперва сего признаня в своїх петициях, вічевих резолюциях, в соймі і в державній раді — очевидно також зовсім без найменшої законної і дійсної основи.

Допись з Буркута за Жабєм.

(Польска хвальба а руска криеда).

Не мав я охоти писати про Буркут, але як прочитав великі похвали для него у Slow-i polsk-ім, сказав собі, що треба написати правду про него хоч для наших людей, а в Буркуті і давно і тепер найбільше буває Русинів (сего року в липцю було там 35 Русинів, 13 Поляків, і 3 Жидів). Буркут, звісно, чудова сторона, але дістати ся туди, їхати 60 кілометрів з Ворохти возом лихими дорогами, особливо на ґрунтах скарбківської фундації, се просто мука за дорогі гроші. В самім же Буркуті гарно, однак тільки у погоду, а що сего дощ року трохи не щодня, то можна собі погадати, як у сій холодній цущі тужать люди за сонцем. До того треба тут вразно сказати, що п. Mieczysław Lewicki, управи-

тель сего "курорту", не дотримує і половини з того, що обіцює у проспектах, годує гостей несвіжим мясом і маслом і всіх способів уживає, щоби за один рік заробити більше, ніж повинен при соліднім веденю діла. Гості всі по черзі нарікають на него, бо се виходить на пресловутий "przemysł krajowy": гроші бери і людей дури! Камера, що винаймає ему сей заклад, повинна вглянути в сию господарку, бо се також єї інтереси. "Народній Гостинниці", що хотіла взяти Буркут в наєм, не хотіла дати єго; а п. M. Lewicki всіх сил уживає, здискредитувати сей гарний закуток землі. — Читаю також в Slow-i polsk-ім наріканя, чому люди не купують буркутської води. Я не дивую ся, бо хоч она в місци добра, але висилають її так недбало, що пожаль ся Боже! Один мій знакомий замовив собі 25 фляшок; з того 12 прийшло збитих, а у решті була мабуть вода з Черемша. А за кожду фляшку порохсвано по 40 с без опакованя і посилок! І дивуй ся, що по таким досвіді люди купують воду "німецьку"!

Турист.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Бан Томашич одержав цісарске відручне письмо, яке містить в собі постанову монарха в справі розвязаня хорватского сойму. Так отже сербско-хорватска коаліція, дотеперішня правительственна більшість розбила ся, а з єї частий має доперва повстати нове правительственне сторонництво. Після звісного конфлікту з Арапійским стануло хорватске сторонництво правіці, найсильнійше в коаліції, по стороні бана і в сей спосіб дало почин до єї упадку. Наслідком розбитя коаліції найтяжший удар понесли Сербя.

Цікаво, що визначену на неділю конференцію поступового сторонництва несподівано відрочено на вісім днів. Поясняют се тим, що в поступовім сторонництві проявили ся два напрями. Значна більшість сего сторонництва є склонна, ідучи за візнанем хорватского сторонництва правіці, вийти з ним в переговори в ціли утвореня одноцільного хорватского сторонництва волить піти в табор опозиції. В сербских кругах говорять навіть про можливість сецесії в поступовім сторонництві. В кождім разі використав вповні догідну хвилю.

Заграниця.

В Тегерані наслідком стрілянини згинуло дня 8. с. м. около 18 людей, а 38 ранено. Росийске і англійске посольство полишило перскому правительству зовсім свободну руку під услівєм, що оно загварантує безпеченство життя Европейцям. Тепер панує на разі спокій і все дїє ся по давньому. Але з росийської сторони побоюють ся нових заворушень; причиною до сего може бути велике число невдоволених Коллагів в краю і не згноблене ще повстанє Реміда ель Султана на полудни Тегерану.

Хоч Італія стремить до скріпленя своєї флоты, то одначе італійский король вже по раз другий заявив ся проти будови "dread-pought-ів". По єго думпї великим ворогом кораблів о великій поємности є воздухоплавство. Военний корабель, що коштує 55 міль. може стати жертвою оборотного аероплана, що коштує всего 10.000 франків. Аероплан може взяти на себе без трудности 75 кль. мелініту і кидати єго в виді бомб на ворожу флоту.

Француско-італійске порозумінє не дописує все, коли одна з двох романьских сестриць дасть другій повід до заздности. А здасть ся дїє ся те останними часами доволі часто. Середземноморскі інтереси Італії і Франції не дадуть ся з собою погодити, позаяк в деяких важних питаннях треба їх розширяти коштом другої держави. Приспані противенства сейчас прокидають ся, скоро в гру входить північно-австрійске побереже. Французи не хотять допустити тут до відповідного розвитку італійских інтересів. Они не хотять стерпіти в Тунісі навіть італійської школи, яка, розумієсь, малаб служити італійській пропаганді:

Грецький війсковий відділ, зложений з 18

людей переступив грецьку границю коло Доменікон; виязала ся стрілянина між ним а турецькою пограничною сторожею, яка тревала три години, згинуло п'ятьох грецьких жовнірів, прочі цофнули ся назад за границю. По турецькій стороні є двох жовнірів легко ранених.

В Римі відбув ся дня 9. с. м. торжественний обхід семої річниці коронації папи Пія X. Св. Отець прибув о окруженю до Сикстинської каплиці, де відправив Службу Божу секретар стану Меррі дель Валь, на якій явили ся кардинали і ціле дипломатичне тіло, між ним також завідатель іспаньского посольства Гонсалес з членами посольства, дальше численні члени аристократії і запрошені гості. Після Служби Божої уділив папа апостольского благословеня, почім удав ся до своїх коьнат. Папа одержав багато депеш з желанями, між ними також від заграничних пануючих.

Просимо вігхобити передплату.

Новинки.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Євдокима преп.; римо-кат.: Гіполита муч. — В неділю: руско-кат.: Поклон. св. Хреста; римо-кат.: Евзевія.

— З Боринич к. Ходорова доносять нам: Завдяки заходам нашого пароха і декана ВПр. о. Ст. Донаровича село Бориничі — не хочемо хвалити ся — належить до добре зорганізованих. Наші селяни стали вже свідомі, читають книжки, часописи, в читальні повно буває в неділі і свята, молодіж горне ся до "Сокола" і відбуває вправи. В селі дві крамниці добре розвивають ся. На день 31. липця приїхав до Боринич о. Ост. Нижанковский, запрошений нашим парохом, і викладав в Читальні про значінє молочарської спілки. Викладови прислухували ся господарі і господині зібрані дуже численно, а потім ухвалилисьмо заложити спілкову молочарню. Вечером того самого дня аматорский кружок "Сокола" відіграв в шкільній салі "Св.атане на Гончарівці" при битком заповненій салі. Желаетмо і иншим громадам мати такого доброго і щиро дбаючого пароха про своїх парохіян. — Гр.

— З радикального болота. В снятиньскім повіті захопленим радикалізмом, а вслід за тим безвірством, лучили ся в останних днях два потрясаючі випадки здичія молодіжи. В Завалю під Снятином, гнізді першої радикальної "Січі", жила вдовиця з двома діточками, старшим сином і маленькою донечкою. Діти росли, а мати тішила ся, що буде мати в них на старість підпору. Та клятий радикалізм обернув все горі дном. Син підріс і збовнавів, начитавшись радикальних видавництв, не ходив до церкви, висмівав віру, а до матери не відозвав ся инакше ніколи як: "ти!" Стративши віру, попав в меланхолію і в приступі божевілья зарізав оноді свою 13-літню сестру а відтак сам повісив ся. — Другий випадок такий: У Вовчківцях коло Снятина 22-літній Петро Манилюк убив семи днями сокирою 60-літнього батька своєї братової Гавдуна. Манилюк прийшов був до своєї братової зварити собі обід, на що она не хотіла дозволити. Манилюк набив єї і наганьбив та й поставив на своїм. Побита пішла тоді пожалувати ся своему батькови Гавдунови, котрий прийшов до хати і став сварити Манилюка за єго брутальність. Манилюк тоді не питаючи богато вхопив сокиру і одним замахом зробив смерть старому. Убийника арештовано. Сі дві страшні пригоди аж надто ясно характеризують здичіість радикального парубоцтва. Прокляті будуть ті, що ширенєм безбожних брошур і видавництв довели до таких сумних відносин.

— Кацапня в Турчаньщині дістала нову підмогу в особі перепавного кандидата на посла Гісовского судії з Грималова, перенесеного недавно до Турки. Госп. Гісовский вже дав про себе знати оголошуючи "Воззваніє отъ Турки". Накликає він в "воззванію" москвофілів того повіта до виборчої агітації перед виборами до повітової ради в Турці, де — каже — доси мали власть в своїх руках "русские". Справді Турчаньщина, се найтемнійша закутчина в цілій Галичині, а як черв в падлині, так москвофільство розживає ся лише в найтемнійших селах.

— Старинні з нахідки. На Кубані біля стації Єлизаветинської почались сими днями під орудою петербурского археолога А. Мілера розкопки могил в урочищі "Городищи", де колись стояло грецьке місто Танаїс. Вже найдено дуже багато інтересного: Золоті ножини від меча, на яких є вибиті голови оленя і грифона, дві золо-

ті бляхи, теж з оленями, золота бляха з вибитою на ній головою коня, кам'яна стая скифського воюка зі всею зброєю на ньому і багато іншого. В розкопаних могилах попадають ся кістяки чотирох діб. Кам'яного віку, скифо-сарматської доби, татарської і часів козацтва.

Від 27. липня с. р. д. В. Хвойко розпочав археологічні розкопки в с. Білгородці коло Києва. Торік в осени всі розкопки застелено папером, соломкою та зверху грузом, так що непогода та дощі нічого не шкодили. Тепер д. Хвойко обслідує фундамент церкви, на руїни якої натрапили копачі ще торік. Фундамент йде в глибину на дві з половиною аршини. Коло західної його стіни є глибоке провалє. Гадають, що тут був склеп. Деякі старі знахідки показують, що на місці, де тепер стоїть село Білгородка, люди жили вже за 2.000 літ до Різдва Хр.

На місці розкопок в митрополічій садибі в Києві, що ведуть ся там під орудою д. Мілієва, досить ясно вже видно всі абсиди церкви Ярослава Мудрого, місця, де було заложено фундаменти внутрішніх і зовнішніх стін і стовпів, що піддержували стелю великої церкви. Крім знайденого раніше золотого образка Матері Божої, знайдемо тепер такий самий — Спасителя, сидячого на троні. Відкриває ся багато кістяків, похованих і замуrowаних в особливих склепах на західній і північній стороні церкви. Всі кістяки очевидно були в деревляних домовинах, від яких тепер лишились гнилі шматки. Хоч і щоденні дощі перешкоджають робити коло розкопок, але вважаючи на те, що надходить осінь, з ними поспішають ся і що дня знаходять ся тут щось цікаве для археології. (»Рада«).

— Наші дівчата в наших школах. Розвідку під сим заголовком помістила п. К. Малицька в звіті шкіль Р. Тов-а педаг. за 1909 шк. р. Ся розвідка вельми інтересна і годило би ся, зробити єї приступною для ширшого загалу. З розвідки виймає один уступ «Як живуть наші дівчата в наших школах?» Живуть, як у себе дома — пише шан. авторка. Особливо замітне се у тих, що переходяться до нас з польських шкіл — они вже по двох-трьох днях звикають ся зі своїм оточенням і поводять серед него зовсім вільно. Руска школа і те, що тут мають зносини з товаришками одноі тільки народности, не затроює їх душ повнізмом, бо не наражені тут між собою на пониження і наруги, які приходять ся терпіти нашим дівчатам по чужих заведеннях. А ся рівновага духа і сей зісод з оточенням позваляє нашим дівчаткам спокійно віддати ся науці і полюбити єї як раз тому, що она своя. Кажуть, що гнет чужої школи силою реакції викликає у рускої молодіжи більшу відпорність національну; може воно так і є, але на всякий спосіб та відпорність проявляє ся у сильніших тільки одиницях і в таких, що вже дома мають заборолу національної своєї свідомости — у слабших характерів, у міських дівчат, що дома не чують руского слова, чужа школа придавлює до решти народній почування, а щоденні наруги викликають як раз противні чувства: погорду для усього українського, сором задля матерної мови.

Рідна школа! Як она підносить молоді душі, як бадьоро їх настроює! Рідне слово, що раз-враз гомонить довкола, яким говорять їх настоятелі і учительки, оно набирає в їх молодих очах превеликої ваги — они дорожать ним, они сміло промовляють у рідній мові скрізь і усюди і не вважають се ніяким героїзмом, а природною потребою серця. Скрізь-усюди почувать ся они Українками. З яким одушевленем займають ся они устроюванем народних свят, яке се справді велике для них торжество! — Тарасові поминки! Як радо беруть ся збирати складки на цілі народні, як живо розкуповують усякі патріотичні видавництва!

Они ще не раз і не одні роблять похибки в руских письменних виробках, але зате які гарні гадки розвивають они у вільних задачах на тему будучої праці для народа, які жваві они і дотепні в полеміці з товаришкою твердшого закала. Они не раз прогрівають ся перед своїми учительками і до живого допечуть професорам свою молодечую буйність, але як точно і чесно ставляють ся відтак відсидіти свій популудневий арешт. Як гарно вміють они промовляти в день іменини своїх настоятелів про вагу рідної школи, як кленуть ся нести високо народній прапор! І понесуть єго певно, як вже несе неодна з тих, що опустивши заведеве, писують до своїх учительок, памятаючи на українську школу, котра вивела їх у світ. І неодна вже, особливо з бідних дівчат, вдячна за ту дрібку тепла, що нею гріла ся у рідній школі, пле теперки зі своі заробленою скромною пенсіє і своєю невеличкою ленту на цілі Руского Товариства педагогічного.

— Дарованє кари. Цісар дарував 47 в'язням решту кари. З того припадає 6 в'язнів в Станісловіві, 4 в муж. закладі карнім у Львові, 1 в жіноч. закладі карнім у Львові і 1 в Висничу.

— Політичне убийство в Кракові. Крім Трудновського, який, — як каже — виконав на Рибану

партийний вирок всепольської фронди з Варшави ув'язнено в Кракові Мечислава Войтасевича, 26-літнього рисовника з Варшави і Садовського, яких підозрівають о спілку з Трудновським. Проти арештованих веде поліція слідство, яке мало викрити, що Рибак був шпіоном варшавської охрани і провокатором. Всеполяки мали переймити єго переписку з охраною і за то засудили єго на смерть.

— Цінава безсонність. L'Univers оповідає про цікавий випадок безсонности, який став ся в Зєдинених Державах північної Америки. Аленцо Вр, що був колись шефом поліції в місті Наскелstown, був поражений громом, від чого стратив слух на якийсь час. Нараз уступила глухота, але Аленцо попав в безсонність і так пережив 20 літ. Безсонність ся однак не була звичайна. Діткнений нею клав ся в часі дня на кілька годин, але тільки, щоби відпочати, бо очий не міг замкнути. Сю єго здатність до безпереривного чужання, постановило використати товариство залізних доріг і предложило єму оферту, чи би не згодив ся стати залізничним функціонером за доброю нагородою. Аленцо згодив ся і товариство було з него вельми задоволене. Так сповняв він совісно прийнятий на себе обовязок через 20 літ, то єсть до кінця свого житя. Що однак може нам видати ся дивним, то се, що улягаючи страшний хоробі безсонности Аленцо не відчував зовсім єї тягару.

— Чи борба з релігією приносить честь? Професор Фридрих Лам з Раб на Угорщині помістив в L'Univers під днем 24. липня лист отсеєго змісту: Пане Редактор! Позвольте мені звернути вашу увагу і ваших читачів на подію, котра обходить заграничних католиків, що прибувають до Парижа научити ся французского языка. Спускаючи ся на проспект і на програми, приходимо на вакаційні курси уряджувані французскими товариствами. В місяці липню мав виклади про початки Парижа п. Приват Дешанель, професор історії в лицєю Кондорсе. Перший єго виклад був дуже научний. Але коли він перейшов до християнської доби, то став говорити способом невідповідним і відемним для єго таланту. Коли він говорив про св. Геневефу, св. Мартина і св. Жермена, то єго бесіди виглядали як нездарні жарти. а коли говорив про св. Григорія з Тур, то представив річ так, що здавало ся, неначеби перший французский історик був ідиотом або брехуном. П. Дешанель осмішував чуда, нереданя, католицькі віровання без найменшої пощади. Після мого міродайного погляду віддав він дуже лиху прислугу французскому товариству, котре запевняє, що оно єсть безсторонне, яким по правді повинно бути. Є помежи нами і інші чужинці, з помежи котрих єсть багато правдивих католиків, які бажать учити ся і плекати французский язык, однак хочемо при тим, щоби шановано наші релігійні переконання. Пишу в тій цілі сей лист, бо думаю, що се вволить нашому бажаню. — Як видимо з сеєго листу, то борба з релігією не принесла чести п. Дешанельови, але й не приносить французскому народові. Що більше, ся безрозумна борба відчуває від того народу усеі чесні одиниці з інших народів і нищить той вплив, який собі здобули і французский язык і нарід, що тим языком говорять. Коли так дальше йде, то із французского впливу не зістане колись і сліду.

— Книжковий рух у ріжних народів. Найбільше книжок — як обчислає італійска „Tribuna illustrata“ — продукують Німці, де появляє ся що року пересічно 27.000 ріжних книжок. Низше з того огляду стоїть вже Франция, котра що року продукує около 13.000 книжок. Всі інші народи видають значно менше книжок. В Англії появляє ся річно звиш 9000 книжок, у величезних Зєдинених Державах около 8000, в малій Швайцарії звиш 7.000, в Італії звиш 6000, в Голляндії 3000, а у великій Австро-Угорщині ледви яких 2.400 книжок.

— Американські канали. Панамский канал, який має сполучити океан Атлантийский зі Спокійним, має бути готовий в 1914. або 1915. році, а вже тепер виїшов проект будови конкурентного каналу, проведеного також в середній Америці, однак в місці, ближшій до полудневої. Зєдинені Держави, що ведуть будову панамского каналу, сильно занепокоєні новим проектом. Новий канал хоче будувати правительство Колумбіє з парискою фірмою Ротшільда. Підприємство є тим лекше, що для єго переведеня послужать сплавні ріки, Арато що впадає до Спокійного Океану і Ріо Сан Хуан, що пливе в противнім напрямі до Атлантику. Властиві роботи обмежать тя отже до приспособленя русел тих рік і до прокопаня між ними каналу через Кордилєри, що буде легко, бо гори мають в тим місці всего 320 м. висоти. Конкуренція сеєго каналу для каналу панамского була би дуже грізна. Панамский канал буде плиткий, а поглибити єго до уровени моря ізза ріжних перешкод буде річию майже неможливою. Треба буде регулювати висоту води шлюзами, а то буде опізнять плаву. До того в околицях каналу лютують недуги як малярія, тиф і жовта пропасниця,

і хоч з часом їх усунуть, то довгий час оно потриває, а тимчасом подорожні будуть панамский канал обминати. Товарний рух має і без каналів гарні полученя залізницями. Разом ті причини вплинуть на невелику рентовність панамского каналу, а коли ще побіч него повстане другий, побудований дешевше і здоровіший, то панамский канал взагалі буде підприємством з недобором. Мимо сеєго Зєдинені Держави від будови не відступають, бо без огляду на кошти і рентовність є свідомі великого стратегічного значіня свого каналу. Побудовавши його як слід, Зєдинені Держави зможуть оперувати цілою своєю воєнною фльотою на котрім будь з обох Океанів не потребуєчи одною єї частию об'їздити цілої полудневої Америки. Особливо тепер з огляду на нові констеляції між великими державами, як пр. російсько-япанський договір будова панамского каналу набирає для Зєдинених Держав великої ваги.

— Оціненє овочевого дерева. Щоб оцінити вартість овочевих дерев саду, треба їх поділити: 1) на дерева, що родять і 2) на дерева, що ще не родять. При деревах, що ще не родять, узгляднює ся при оціненю: спровадженє їх, садженє, гноєнє і щорічний приріст. При деревах, що вже родять, розріжняємо знову: 1) дерева, що не дійшли ще половини вершка свого житя (яблони 60 літ, груша 80 літ, солодка вишня 40 літ) і 2) дерева, що половину свого житя вже минули. В першій випадку треба властителям овочевого дерева дочислити вартість сводіваних зборів аж до часу, доки він не вигодує собі такої самої деревини в іншій місці. В другім випадку треба властителям звернути вартість збору аж до замартя дерева.

З висше сказаного вийде отсеєй вислід:

яблока:

10—20 літ	20—30	30—50	50—60
3 збори	3 збори	5 зборів	3 збори
а 50 кіл.	а 100 кіл.	а 150 ліл.	а 100 кіл.

грушки:

10—20 літ	20—30	30—60	60—80
4 збори	3 збори	9 зборів	6 зборів
а 50 кіл.	а 100 кіл.	а 150 кіл.	а 100 кіл.

Єсли приймемо ціну за десеровий овоч 10 К за 50 кіл., а за кухонний по 6 К, то представляє дерево в 25. році житя варуість 210 К а то від 25—30 року 150 кіл. по 10 К = 30 К, а від 30—50 року 900 кіл. по 10 К = 180 К. Разом 210 К. Здорова яблінка до кухонного ужитку вартує по 6 К за 50 кіл., отже представляє вартість в 6. році житя 18 К, в 15. році 55 К, в 20. році 90 К, в 25. році 126 К, в 30 році 144 К.

— Як довгу січку треба різати? Січку ріжуть на то, щоби худобі зробити приємнішою тоту пашу, що їй подають. При тим грає ту свою роллю ошадність, щоби заощадити на паші; крім того ще є одна причина а то, що як перемішати яку небуть пашу зі січкою, (так на пр. овес для коній), то там самим приволоє ся худобину ліпше її обслинити — а знов того спричиняє ліпше травленє. За довгу різати січку не добре, бо потім худобина тяжко травить; за те за довга січка не є така небезпечна, як коротка. Як січка за коротка, то товар єї не пережовує і не обслинює, а поликає єї так не пережовує і не обслинює. Наслідком того худоба дістає в жолудку різанє, кольки. Томуж така коротка січка виходить потому зовсім неперетравлена з калом. значить, не має ніякої вартости, не є поживною. Тому добре було би різати для коній січку на 1 1/2 цм. довгу; для коров, голловно як січку ріжуть із мягкой літної соломи, має бути она ще довша, бо тоді корова не може єї проковтнути, не пережувавши єї добре і не обслинивши єї. А разом із січкою мусить худоба пережувати і ту пашу, з якою січка перемішана.

Терне.

Зібрали ся в Ділі преріжні люді, самі анархісти і соціялісти, приймають хлібець, що дають пан отці і кажуть їм: „Вон! бо не маєш де сісти!“

Гей, що се на Руси? І гомін і гук! Се друком зі Львова так ширять освіту, і люди по селах хапають за друк, аж гомін і плач іде по всім світу...

Оповідки.

— Дирекция гімназії СС. Василянков у Львові подає до відома, що іспати повторні і доповняючі відбудуть ся дня 1. вересня, до приготвялючої і І. кл. 2. вересня, а до клас П. до V. між 5. а 10. вересня. Шкільний рік 1910/11 розпочинає ся 3. вересня.

— З Миколаєва н. Д. В неділю дня 14. серпня с. р. відбуде ся заходом тов-а «Сокіл» в Миколаєві н. Дністром, в магістраті, о год. 8. вечером аматорске представленє «Невольник», історична драма в 5 діях зі співами і танцями.

Телеграми

з дня 12. серпня.

Загреб. Урядовий дневник оголосив царський розпорядок, яким скликано сойм Хорвації, Славонії і Далмації на 22. серпня с. р. в цілі вислухання царського відручного письма.

Рим. Завтра знова відбуде секретар стану ватиканської курии кард. Мерри дель Валь конференцію з заступником Іспанії, Гонсалесом.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати
про ціни збіжжя і продуктів у Львові
від 1. до 7. серпня 1910.

	за 50 клг.
Пшениця	9.45—9.70 К
Жито	6.85—7.10 К
Ячмінь броварняний	6.00—7.00 К
Ячмінь на пашу	7.15—7.35 К
Овес	7.25—7.50 К
Кукурудза	0.00—0.00 К
Гречка	0.00—0.00 К
Горох до варення	12.00—13.00 К
Горох на пашу	7.00—7.25 К
Бобик	7.00—7.25 К
Конюшина червона	65.00—75.00 К
Конюшина біла	70.00—88.00 К
Конюшина шведська	75.00—85.00 К
Тимотка	25.00—27.00 К
Ріпак зимовий	10.75—11.00 К
Насіння конопл.	00.00—00.00 К
Хміль старий	140.00—150.00 К
Хміль новий	115.00—130.00 К

— **Іменоване.** Цісар іменував надзвичайного професора фізики загальної і технічної на львівській політехніці, д-ра Тад. Годлевського, звичайним професором тих предметів. Міністер віроповідань і просвіти затвердив іменоване професора рускої гімназії у Львові, Петра Скобельського консерватором секції III (для руских архівалій) для політичних повітів: Бібрка, Богородчани, Борщів, Бучач, Чортків, Долина, Дрогобич, Городенка, Гусятин, Калуш, Коломия, Косів, Надвірна, Печеніжин, Підгайці, Рогатин, Рудки, Самбір, Скалат, Снятин, Станіславів, Старий Самбір, Стрий, Товмач, Тереховля, Турка, Заліщики і Жидачів на дальших 5 літ.

— **Селянська бурса у Львові.** Мужеский кружок Руского Товариства педагогічного отвірив отсе вперше після ферій селянську бурсу для хлопців незаможних селян львівського повіта. — Приймають хлопців з нормальних та середних шкіл (гімназійних та реальних). Власна постіль (подушка, ковдра, пішви, простирала), біле (сорочки, білі ногавиці, хустки до носа, онучки або скарпички, ручники), черевики або чоботи, убранє — безусловно конечні. Оплата в грошах (10—15 К місячно) і в натураліях після умови. Натуралії можуть бути замінені на гроші. Подання вносити до канцелярії Р. Т. П. у Львові, ул. Мохнацького 12. Зазначити в поданю, до якої школи і до якої класи має ходити даний ученик. До подання додати шкільне свідочтво з останнього півроку і свідочтво убожества.

Посмертні оповістки.

— **О. Антін Скобельський,** парох в Лосинці, височанського деканата, упокоїв ся в 48. році життя, а в 18. р. святащенства. В. е. п.!

Наука, штука і література.

— **Про Опанаса Сластіона** українського мистця, подає «Рідний Край» таку звістку:

„Серед великого числа вселяких митців, родом Українців, що стають відомі на полі мистецтва, яко живописці, різбарі, мало є таких, що до їх імени прикладає ся назва — «український мистець», бо они й сами того пуряють ся, ідучи на підражку до чийогось иншого вола. Отже наш великошановний співробітник, п. Опанас Сластіон, належить до того дуже не великого, — але тим більше достойного поваги, — числа мистців наших, що з самого початку своєї праці на полі мистецтва виступають яко артисти українські і через увесь час своєї праці зостають ся такими.

Ще бувши учеником петербурської академії художеств, Опанас Сластіон не тільки відзначив ся яко талановитий живописець, але й яко робітник український: — ще тоді подав він свої малюнки до української читанки (они лише через багато літ мали змогу увійти в «Молоду Україну», бо всі такі видання українські були через довгі роки — заборонені). У 1886-му році видано Г а й да ма ки Шевченка — з ілюстраціями О Сластіона. Се було коштовне придбанє наше.

На мистецьких виставах, у Петербурзі й на Україні, являлось раз-по-раз картини О. Сластіона на українські теми.

Переважаю смуж таки належить велика честь запровадження в миргородській мистецькій школі Гоголівській — українського мистецтва; коли в сій школі завело ся й зміцнило ся те, що тепер придбало собі вже досить гучну славу „виробів в українському стилі“, то се стало ся в дяку О. Сластіона, бо від тої пори, як став він учителем у миргородській школі, (де він пробував й по сей день, уже літ 12), — він невпинно дбав про поширенє між учениками мистецького хисту — українського, працюючи й сам на томуж полі. Маючи Оп. Сластіона за великого анавця сього діла, полтавське земство раз-у-раз кличе его до поради в своїх заходах біля поширення народного українського мистецтва.

Однак не само тільки мальовниче та всяке оздобне мистецтво привертало до себе увагу О. Сластіона: велика честь належить ся ему — ще й яко «кобзарському панотцеві», бо сеж він і писав про кобзарство, і клопочеть ся про те, щоб ратувати кобзарські пісні, записуючи їх слова й голос.

Шановний наш мистець хоч маєть ся вже в віковий поважному, але час якось не бере его, — він повний сили й охоти до праці і певне ще не мало зробить для України. Саме тепер він працює над ілюстраціями до Шевченкового Кобзаря. Витасмо его при тій роботі й бажаємо як найбільшого успіху!

О. П.

Мід патока десеровий, кураційний, правдивий і чистий з власної і найбільшої пасіки в Галичині по 7 К за 5-кльграмову бляшаву у franko. Найліпші медя питні домового виробу по 70—80 с, 1 К і 1.20 К за літр — висилає **ЕВГЕН БИЛИНСЬКИЙ** в Збаражи.

Столовий виноград

найкрасної якості десеровий, солодкий, з великими ягодами, щоденно свіжо зриваний 5 клгр. 3 К 50 с. — **БРОСКВИНІ** вибірані штуки 5 клгр 5 корон. — **ЛИПНЕВИЙ МІД** 5 клгр. пушка найкрасної якості 7 К 50 с.

Σ. Altneu, Versecz, 4. Ungarn.

161(6—15)

Для прикрашея комнат і Читалехь!

**ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і
МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром**

Картини Сластіона виконані в артист. інституті Ангера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував радн. Ол. Барвінський на пам'ятник Т. Шевченкови в Києві.

„ДОСТАВА“

у Львові, ул. Руска ч. 20
в Станіславові, ул. Смольки 1

спровадила нові матерії на ризи і хоругви, — металеві виробы (чаші, ліхтарі і крести) і різьби (кивоти, професіональні вітарці).

Поручає випробованих різбарів для іконостасів і престолів та малярів для церков.

Золочене чаш і напругу риз просить ся висилати просто до Львова.

Платить за вкладкові гроші 6%!

Телефон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжжя і знярядів господарських, від шкідливіх огневих під корисними услівями, числить умірковані премії за обезпеченя,

ліквідує шкоди безпроволочно по пожарі,

уділяє обезпеченим членам з річної надвжки авороти.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на жите в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформації до обезпечень уділяють агенції „Дністра“.

Зголешеня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де еще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 виносять: Фонд резервовий і резерва премій К 2,146.977.—; інші фонди К 594.647.—; разом К 2,781.624.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—2.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Краків	5.50	8.55	1.30	5.45	10.05
Краків	7.27	10.10	1.15 B	8.40	2.30
Тарнова	—	—	1.05	—	—
Підволочиск	7.20	12.00	2.15	5.40	10.30
Чернівць	8.05	—	2.05	5.33	9.30
Чернівць	—	—	—	6.35	12.20
Станіславова	5.45	—	—	—	—
Коломиї	—	10.21	—	—	—
Ходорова	5.15 G	—	—	—	—
Стрия	7.28	11.45	4.25	7.41	11.2
Стрия	—	—	—	10.19 D	—
Самбора	8.00	9.58	2.00	—	9.00
Рави рускої	7.32	12.00	—	8.00	—
Яворова	8.15	—	5.01	—	—
Брухович	7.32	1.05 L	1.33	8.00	9.25 3
Брухович	7.49 K	1.20	4.10 3	3.26 K	—
Підгаєць	—	11.15	—	—	—
Винник	—	—	—	—	12.10
Янова	8.15	1.10 K	5.00	9.26 K	10.07 K
Любіня	8.00	9.38	2.00	9.00	11.40 P
На Підзамче з:					
Підволочиск	7.01	11.40	2.00	5.17	10.13
Бродів	7.01	—	2.00	5.17	10.12
Підгаєць	—	10.54	—	9.44	—
Винник	7.26	—	—	6.29	11.55 A
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10.33	—	9.28	—
Винник	7.10	—	—	6.13	11.39 A
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Краків	3.55	8.25	3.15	6.55	11.15
Краків	6.04	8.40	3.55	7.45	12.45
Краків	—	—	2.45	6.04	—
Мшани	—	—	3.30	5.41	—
Підволочиск	6.20	10.40	2.16	8.10	11.10
Чернівць	6.10	9.35	—	—	10.36
Чернівць	—	9.10	2.23	—	2.50
Станіславова	—	—	2.52	—	—
Коломиї	—	—	—	5.59	—
Ходорова	—	—	—	8.23 B	—
Стрия	7.30	10.15	1.45	6.50	11.25
Самбора	6.00	9.05	3.40	—	10.40
Рави рускої	7.34	—	2.30	7.10	11.35 3
Яворова	8.20	—	—	6.30	—
Брухович	6.13	10.05 L	2.35 3	8.38 3	11.35 3
Брухович	7.34	12.25 3	4.24 3	7.10	—
Підгаєць	5.58	—	—	6.16	—
Янова	8.20	10.20 K	1.35 H	3.35	6.39 K
Любіня	6.00	9.05	2.15 P	3.40	10.40
З Підзамча о:					
Підволочиск	6.35	11.00	2.31	8.33	11.32
Бродів	6.35	11.00	2.31	8.33	—
Підгаєць	6.12	—	—	6.30	—
Винник	—	—	1.30	—	11.35 A
З Личакова до:					
Підгаєць	6.31	—	—	6.50	—
Винник	—	—	1.49	—	10.54

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі.

A = лише в середі і суботи. — B = від 15.6 до 30.9 щоденно; V = в день перед кождою неділю і святами обох обрядів. — G = в день по кождій неділі і святах обох обрядів. — D = від 19.6 до 11.9. в неділі і рим.-кат. свята. — Z = від 1.6 до 30.9 щоденно. — K = від 1.5 до 30.9 щоденно. — L = від 1.6 до 31.8 щоденно. — H = від 1.5 до 11.9. в неділі і рим. кат. свята. — P = від 15.5 до 11.9. в неділі і рим. кат. свята.